

XXI Seminarium WEP

Henryk GĄSOWSKI (1916-2008)

Warszawa 20 marca 2019 r.

Andrzej MARUSAK

Henryk GĄSOWSKI (1916-2008)

Mgr inżynier elektryk, wybitny specjalista z zakresu instalacji elektrycznych oraz ochrony przeciwporażeniowej i odgromowej. Zasłużony elektryk, ekspert w dziedzinie normalizacji, członek honorowy Miasta Mińska Mazowieckiego oraz SEP (1978). Więzień KL Auschwitz (nr 1783), żołnierz partyzantki AK z okolic Wysokiego Mazowieckiego, niezłomny obrońca Ojczyzny.

Urodzony w Warszawie 1 października

1916 r. w rodzinie właściciela apteki w Mińsku Mazowieckim. W roku 1935 ukończył gimnazjum im. Adama Mickiewicza i podjął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej.

Wybuch wojny w 1939 r. zastał go na praktyce elektrycznej w Mławie, gdzie pełnił obowiązki kierownika elektrowni i komen-danta technicznej obrony przeciwlotniczej miasta. Przedostał się do obleżonej Warszawy.

Po wtargnięciu Niemców nie mógł się pogodzić z okupacją i niemal natychmiast przystąpił do działalności konspiracyjnej. Została ona jednak przerwana już w sierpniu 1940 r.

Aresztowano go na ul. Marszałkowskiej przy Pięknej, kiedy jechał na rowerze. Najpierw został osadzony w areszcie śledczym przy ul. Daniłowiczowskiej, a następnie przewieziony do Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Auschwitz i osadzony, jako numer 1783.

Po 4-miesięcznej gehennie obozowej był wycieńczony i bliski śmierci, jako tzw. „**muzułmanin**” został z obozu wykupiony przez rodzinę. Niemcy wsadzili go do pociągu pasażerskiego, jako wrak człowieka. Do rodziców w Mińsku Mazowieckim dojechał tylko dzięki pomocy pasażerów.

Muzułmanin – więzień, który w wyniku głodu i ogólnego wycieńczenia organizmu zatracił zdolność myślenia o czymkolwiek innym poza zdobyciem pożywienia.

Długo powracał do zdrowia, ale już na początku roku 1942 przystąpił do działania w szeregach Armii Krajowej (AK).

Przydzielono go do obwodu "Mewa" w Mińsku Mazowieckim. Pełnił służbę w obsłudze łączności zrzutów lotniczych, prowadził nasłuch radiowy i organizował przejęcia zrzutów, w tym „Cichociemnych”, którym udzielał schronienia we własnym mieszkaniu, a potem przekazywał ich do Warszawy.

W AK był porucznikiem o pseudonimie 'Kadet', a oficjalnie — pracownikiem apteki, w której przechowywał sprzęt łączności radiowej, ryzykował tym samym życiem całej rodziny.

Po tzw. „wyzwoleniu” przez Sowiety prawobrzeżnej strony Mazowsza (1944), Henryk Gąsowski był dwukrotnie aresztowany

przez NKWD (Народный комиссариат внутренних дел СССР, w j. polskim: Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych ZSRR).

Na szczęście, podczas dokonywanych rewizji w Mińsku Mazowieckim, nie znaleziono ukrytego sprzętu radiowego. Wobec zagrożenia kolejnymi aresztowaniami, wrócił do opuszczonej już przez Niemców Warszawy.

Pod koniec 1945 roku, wznowił studia na PW i ukończył je w roku 1948. Wkrótce udało mu się uzyskać skierowanie na półroczną praktykę zawodową do ASEA w Szwecji. Praktykę odbył w Laboratorium Najwyższych Napięć w Ludvice i w Wytwórni Aparatury Elektrycznej w Trelleborgu.

Tam gruntownie pogłębił swoją wiedzę i zdobył doświadczenie

praktyczne, które owocowało w całym późniejszym okresie jego pracy zawodowej.

Po powrocie do kraju podjął pracę zawodową w Centralnym Biurze Studiów i Projektów Budownictwa Przemysłowego przeobrażonym później w Biuro Projektów Przemysłu Chemicznego "**Prochem**". Pracował kolejno, na stanowiskach projektanta (1949), kierownika pracowni (1954) i głównego specjalisty instalacji elektrycznych (1960).

Pod Jego kierownictwem zostały wykonane liczne, również nowatorskie, projekty instalacji elektrycznych w obiektach **biurowych** –np. CIECH-u, **handlowych** –np. Supersamu, **laboratoryjno-naukowych** –np. Instytutu Elektrotechniki w Międzylesiu i **prze-**

mysłowych –np.: WSK Mielec, Azoty Włocławek czy ELANA Toruń.

Jego opracowania odznaczały się wysokim poziomem technicznym i wielokrotnie były nagradzane przez resort budownictwa.

Prowadził bogatą działalność organizacyjną i społeczną. W latach 1955-1970 był członkiem Rady Technicznej Zjednoczenia Biur Projektów Budownictwa i miał znaczący udział we wprowadzeniu uprawnień budowlanych dla elektryków.

Od roku 1950 był aktywistą SEP. Przez wiele lat był członkiem władz centralnych SEP i działaczem Oddziału Warszawskiego. Przez ponad 20 lat był członkiem Prezydium Zarządu Głównego,

a przez 3 kadencje wiceprezesem SEP. Był inicjatorem i współorganizatorem Sekcji Instalacji Elektrycznych SEP i wieloletnim przewodniczącym Centralnego Kolegium tej Sekcji.

Od roku 1957 był ekspertem Izby Rzecznawców SEP i przez 30 lat sprawował funkcję eksperta sądowego.

Był też członkiem i przewodniczącym Rady Nadzorczej BBJ (Biura Badania Jakości) SEP.

Jako członek Polskich Komitetów — Oświetleniowego i Ochrony Odgromowej SEP istotnie przyczynił się do ich rozwoju.

Zasłużył się bardzo polskiej normalizacji. Przez ponad 40 lat był członkiem Komisji Normalizacyjnej SEP, której również przez wiele lat przewodniczył. Był bardzo aktywnym członkiem kilku

komisji normalizacyjnych PKN (Polski Komitet Normalizacyjny). Wielokrotnie reprezentował te jednostki na posiedzeniach komitetów technicznych i grup roboczych Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej IEC.

Dzięki znajomości kilku języków obcych, w tym francuskiego i angielskiego, utrzymywał bogate kontakty zagraniczne, a także inicjował i realizował liczne konferencje naukowo-techniczne.

Był autorem lub współautorem licznych wytycznych, komentarzy i opracowań normatywnych, dwóch publikacji książkowych oraz ponad 50 artykułów oraz referatów na konferencje krajowe i międzynarodowe, w tym nawet w języku tureckim.

Był członkiem Rady Programowej *Wiadomości Elektrotechniczne*.

Za ofiarność dla Ojczyzny, za trud zawodowy oraz za działalność społeczną i normalizacyjną został uhonorowany licznymi odznaczeniami i wyróżnieniami, w tym Krzyżami: Oświęcimskim, Partyzanckim, Armii Krajowej, Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz godnością członka honorowego SEP i wszystkimi możliwymi do uzyskania odznakami SEP i NOT.

Partyzancki

Armii Krajowej

Oficerski OOP

Oświęcimski

Henryk Gąsowski dożył 94 lat i był aktywny niemal do ostatnich dni. Zmarł w Warszawie we wrześniu 2008 r. i został pochowany na Powązkach dnia 26 września.

Służył każdemu radą, pomocą i ogromną wiedzą. Był człowiekiem pełnym serdeczności, dobroci, szlachetności, kultury, delikatności i dobrego humoru.

Na podstawie:

- 1. „Henryk Gąsowski (1916-2008)”, Ludzie Polskiej Elektryki, *Wiadomości Elektrotechniczne*, rok LXXVII 2009 nr 2, s. 56.**
- 2. Informacji własnych autora pozyskane w wyniku licznych rozmów z Kolegą Henrykiem.**

Andrzej Marusak

**Dziękuję Państwu
za uwagę**